

**GRAFİK TASARIMDA
AKADEMİK ARAŞTIRMALAR
1**

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-6965-63-8	Sayfa Mizanpaj Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Grafik Tasarımda Akademik Araştırmalar 1	Dış Kapak ve Bölüm Kapak Tasarımları Doç. Dr. Tarık YAZAR
Editörler Doç. Dr. Tarık YAZAR ORCID iD: 0000-0002-8966-3702 Fahrettin GEÇEN ORCID iD: 0000-0002-0787-7505	Yayıncı Sertifika No 47518
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık
	Bisac Code ART000000
	DOI 10.37609/akya.2039

Kütüphane Kimlik Kartı

Grafik Tasarımda Akademik Araştırmalar 1 / ed. Tarık Yazar, Fahrettin Geçen.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

141 s. : resim. ; 160x235 mm.

Kaynakça ve İndeks var.

ISBN 9786256965638

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

BÖLÜM 1	
Grafik Tasarım Eğitiminde Portfolyo Okuryazarlığının Rolü ve Önemi: Sunum Tasarımı Ders Projelerinin Analizi.....1	
<i>Ayşe İRİ ÖZTÜRK</i>	
BÖLÜM 2	
Yapay Zekanın Layout Tasarımındaki Rolü.....15	
<i>Erdoğan DİZDAR</i>	
BÖLÜM 3	
Üretken Yapay Zekâ İle Yapılan Sanatsal Stil Taklidini Engelleme 27	
<i>Güllü YAKAR TAPU</i>	
BÖLÜM 4	
Anti-Sanatın Doğuşu ve Grafik Tasarıma Etkisi 47	
<i>Hasan ASAN</i>	
BÖLÜM 5	
Sosyal Afişlerin Grafik Tasarım Açısından İncelenmesi 73	
<i>Kemal KÖKSAL</i>	
BÖLÜM 6	
Kaligrafinin Ambalaj Tasarımlarında Kullanımı: Şarap Şişe Ambalajları 83	
<i>Maşallah SİNCAR</i>	
BÖLÜM 7	
Erişilebilir Grafik Tasarım 95	
<i>Mustafa Can KIZGINDEMİR</i>	
BÖLÜM 8	
Grafik Tasarımda Fikir ve Analiz Üzerine Bir İnceleme 111	
<i>Nihat DURSUN</i>	
BÖLÜM 9	
İllüstrasyon Uygulamalarında Enternasyonal Devininim: Filistin Örneği 121	
<i>Özlem KUM</i>	

YAZARLAR

Dr. Hasan ASAN

Grafik Tasarımı,

Öğr. Gör. Erdoğan DİZDAR

*Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel
Sanatlar Fakültesi, Görsel İletişim Tasarım
Bölümü*

Doç. Dr. Nihat DURSUN

*İstanbul Beykent Üniversitesi, Güzel
Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarım Bölümü*

Öğr. Gör. Dr. Mustafa Can

KIZGINDEMİR

*Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar
Fakültesi, Grafik Bölümü*

Doç. Dr. Özlem KUM

*Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa
Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarım
Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Kemal KÖKSAL

*Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi,
İletişim Fakültesi, Görsel İletişim Tasarım
Bölümü*

Öğr. Gör. Dr. Ayşe İRİ ÖZTÜRK

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel
Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü*

Öğr. Gör. Maşallah SİNCAR

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sanat
Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik
Tasarım Bölümü*

Dr. Öğr. Üyesi Güllü YAKAR TAPU

*Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel
Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Grafik
Bölümü*

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 1

**GRAFİK TASARIM EĞİTİMİNDE
PORTFOLYO OKURYAZARLIĞININ
ROLÜ VE ÖNEMİ: SUNUM
TASARIMI DERS PROJELERİNİN ANALİZİ**

Öğr. Gör. Dr. Ayşe İRİ ÖZTÜRK

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Grafik Tasarım Eğitiminde Portfolyo Okuryazarlığının Rolü Ve Önemi: Sunum Tasarımı Ders Projelerinin Analizi

Ayşe İRİ ÖZTÜRK ¹

GİRİŞ

Portfolyonun en temel işlevi tasarımcının yeteneklerini ve deneyimlerini olası müşterilere veya işverenlerine etkili bir şekilde sunmaktır. Geleneksel olarak grafik tasarım sektöründeki portfolyo ciltlenmiş ya da bir klasöre yerleştirilmiş fiziksel paftalardan meydana gelmektedir. Grafik tasarım eğitimi boyunca öğrenciler tarafından gerçekleştirilen projeler öğretim elemanları tarafından değerlendirilmektedir ve öğrenciler bu projeleri portfolyolarının bir parçası haline getirmeye çalışmaktadırlar. Bir grafik tasarımcının sektördeki istihdamı için ilk şart etkili bir portfolyo tasarımı oluşturmasından geçer. Mezun olacak öğrencinin sektörde var olabilmek ve tutunabilmek için becerilerini doğru bir şekilde yansıtması önemlidir. Portfolyolardaki özgünlük, yaratıcılık, görsel anlatım dili ve mesajın etkili bir şekilde verilmesi oldukça önemlidir.

Grafik tasarım eğitiminde üniversite öğrencilerinin bazıları nihai istihdamı düşünürken bazıları ise akademik başarıya odaklanmaktadır. Lisans eğitiminde çok az öğrenci mezuniyet sonrası kariyer seçeneklerini araştırmaktadır (Brigstock, 2009). Öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam süreci ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Bu noktada öğrencileri sektör profesyonelleri ile buluşturmak oldukça önemlidir. Pek çok tasarım eğitiminde olduğu gibi grafik tasarım eğitiminde de çeşitli talimatlar aracılığıyla bütünleşik eğitim sunulur. Grafik tasarım eğitiminin kapsamı ve doğası gereği gerçekleştirilen projelerden portfolyo oluşturulur. Mezunlar rekabetçi sektörde istihdam edebilmek için portfolyo hazırlığı yapmalıdırlar. İşverenler için cazip bir portfolyo tasarımcının kişiliğini yansıtan, gelişim sürecini gösteren, probleme yönelik yaklaşımlarını barındıran

¹ Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü, ayseiriozturk@gmail.com, ORCID iD:0000-0003-4621-3020

KAYNAKLAR

- Ambrose, G., Harris, P., (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*. (M.E. Uslu, Çev.). İstanbul: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri.
- Bennett, D., Richardson, S., Mahat, M., Coates, H. ve MacKinnon, P. (2015) Navigating uncertainty and complexity: higher education and the dilemma of employability, *38th Higher Education Research and Development Conference: HERDSA*. Available at: <https://espace.curtin.edu.au/handle/20.500.11937/16096>
- Bridgstock, R. (2009). The graduate attributes we've overlooked: enhancing graduate employability through career management skills, *Higher Education Research & Development*, 28(1), 31–44.
- Fontaine, L. (2014). Learning design thinking by designing learning experiences, *Visible Language*, 48(2), 49–66.
- Gandini, A. (2019). Labour process theory and the gig economy, *Human Relations*, 72(6), 1039–56.
- Jackson, D., Bridgstock, R. (2018). Evidencing student success in the contemporary world-of-work: renewing our thinking, *Higher Education Research and Development*, 37(5), 984–98
- Kara, C. (2019). Türkiye'deki Grafik Tasarımcı Portfolyolarına Ait Güncel Kullanım Tercihlerinin Belirlenmesi. *İdil Journal of Art and Language* 8(53), 49-58.
- McRobbie, A. (2015). *Be Creative: Making a Living in the New Culture Industries*. Cambridge: Polity Press.
- Öz, H. (2003) Kişisel Sunum Açısından Dijital Portfolyonun İncelenmesi ve Dijital Portfolyo Denemeleri (Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Taylor, F. (2010) *How to Creat a Portfolio & Get Hired A Guide for Graphic Designers & Illustratotr* *Second Edition*, London: Laurence King Publishing.

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 2

**YAPAY ZEKANIN LAYOUT
TASARIMINDAKİ ROLÜ**

Öğr. Gör. Erdoğan DİZDAR

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Yapay Zekanın Layout Tasarımındaki Rolü

Erdoğan DİZDAR¹

GİRİŞ

Çağlar boyunca medeniyetlerde, toplumlarda insanlık yaşamının her döneminde olan merak, araştırma ve yenilik duyguları devamında süregelen yıllardır yapılan araştırmalar, araştırmaların ışığında geliştirilen yeni teknolojik bulgular. Güncel yaşamın koşuşturmasını da hayatımızı kolaylaştıran yenilikler bireylere hizmet veren, yönlendiren yeni yaklaşımlar bugün de olduğu gibi geçmiş dönemlerdeki toplumlarda gelişimlerini göstererek ileri ki nesillere katkı sağlamışlardır.

Sağlanan katkılar gerek eğitim hayatında, bilim hayatında ya da teknoloji tabanlı olarak çeşitli alanlarda kullanıcılara sunulmaktadır. Bazen bir cep telefonu, dizüstü bilgisayarlar, yeni nesil araç gereçler, yapay zeka destekli uygulamalar, uygulamaları destekleyen cihazlar. Hemen her gün yaşamlarımız içerisinde teknolojileri kullanmadığımız basit bir akıllı telefon uygulamasında vakit geçirmedimiz süreç yok denecek kadar azdır. Kullanıcıların, yapılan araştırmalar ışığında ortalama günde en az dört saatini dijital destekli uygulamalarda geçirdiği hesaplanmıştır. Her alanda teknolojiye yatırım yapan şirketlerin günümüz ve gelecekte nasıl büyük bir dijital pazarın oluştuğu, teknolojik yeniliklerin neleri sunabileceğini şimdiden öngörülebilir sanal dünyayı, dijital çağı nasıl karşılayabileceğimizi göstermektedir.

Sanal alışveriş sitelerinden, sanal müzelerden, yapay zeka destekli sergilerden, dijital sanattan, bir tuş ile evreni gezebileceğimiz uygulamalardan yola çıkarak bizi bekleyen geleceğin, sayısal dünyanın varlığı en büyük yeniliklerdendir.

¹ Öğr. Gör., Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü, erdogan.dizdar@dpu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0210-4623

ler bazen bir ara yüz tasarımı, yayın tasarımı bazen ise sosyal medya ve benzeri alanlarda kullanılan hareketli görüntü tasarım ürünleridir.

Günümüzde tasarımda ya da görsel alanlarda sayısal dünyadaki yeni teknolojiler sayesinde farklı çalışmalar yapılsa da temelinde yine özgünlük kavramına ihtiyaç duyulmaktadır. Özgün tasarım çalışmaları, sanatsal üretimler, farklı birbirine benzemeyen yeni fikirlere ihtiyaç her zaman var olacaktır. Bu düşünceler ışığında tasarımcılar ve sanatçılar olarak yapay zeka destekli ürün ve uygulamaları göz ardı etmeden ortak bir noktada buluşup yeni üretimlere zemin hazırlamamız gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Artut, S. (2019). Yapay Zekâ Olgusunun Güncel Sanat Çalışmalarındaki Açılımları. İnsan&İnsan Dergisi, Yıl 6, Sayı 22, s: 767-783
- Ambrose G., Harris P, İz B. D., (2013). Grafik Tasarım Temelleri, Grafik Tasarımda Sayfa Düzeni, İstanbul: Literatür Yayıncılık
- Box P. O. Best Layout Of The Word Vol.02 (2010), Shanghai 200011, China, Hundred Pages
- Cass, J. (2019). Artificial Intelligence & Its Impact on the Design. Just Creative, Erişim: 05.06.2024. <https://justcreative.com/2019/05/05/artificial-intelligence-design/>
- Dizdar, E.(2023). Sanat/Tasarım Alanında Akademik Çalışmalar, Grafik Tasarım. İstanbul: Karadeniz Kitap Yayın Grubu / Artikel Akademi
- İncearık, M. (2012). Grafik - tasarım rehberi. İstanbul: Kod Lab.
- Karabulut, B. (Temmuz 2021). Yapay Zekâ Bağlamında Yaratıcılık ve Görsel Tasarımın Geleceği.
- Nabiyev, V. (2016). Yapay Zekâ. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Sezer, N. (2020). Dijitalleşme ile Değişen Hareketli Grafik Tasarım Teknikleri. Kesit Akademi Dergisi, 6(24), 78-88. DOI: 10.29228/kesit.45945
- Görsel Kaynakçası**
- Görsel 1.** <https://www.sanayinindijitaldonusumu.com/egitimde-dijital-donusum/> (01.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 2.** <https://www.grafikeweb.com/dijital-pazarlama.html> (01.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 3.** <https://www.studocu.com/it/document/universita-cattolica-del-sacro-cuore/giurisprudenza/download/93830944> (01.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 4.** <https://www.goodreads.com/book/show/62979035-new-page-design> (04.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 5.** <https://depositphotos.com/tr/vector/elearning-logo-ebook-e-learning-and-knowledge-base-concept-166828456.html> (04.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 6.** <https://ar.pinterest.com/pin/730920214516025755/> (04.06.2024 tarihinde alınmıştır)
- Görsel 7.** <https://swonie.com/tr/tasarim-hizmetleri/> (04.06.2024 tarihinde alınmıştır)

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 3

**ÜRETKEN YAPAY ZEKÂ İLE YAPILAN
SANATSAL STİL TAKLİDİNİ
ENGELLEME**

Dr. Öğr. Üyesi Güllü YAKAR TAPU

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Üretken Yapay Zekâ İle Yapılan Sanatsal Stil Taklidini Engelleme

Güllü YAKAR TAPU¹

GİRİŞ

Yapay zekâ (YZ) uygulamaları günlük hayatımızda hemen her alana hızlı bir biçimde entegre olmakta ve kullanım alanları gün geçtikçe çeşitlenmektedir. Mevcut durumuyla Sınırlı Yapay Zekâ ya da Zayıf Yapay Zekâ olarak adlandırılacak kadar düşük kapasitede olduğu; gelecekte insana özgü duyu ve becerilere sahip olacak Yapay Genel Zekanın geliştirilmesi için çalışmaların sürdürüldüğü ifade edilmektedir (Reese, 2020). YZ henüz tam bir yetkinliğe ulaşmamış haliyle bile sansasyonel etkiler yaratmaktadır. Midjourney adı verilen ve metin girdilerinden görüntü oluşturan bir YZ üretici ile yapılan bir resmin Colorado Eyalet Fuarı'nda ödül kazanması, sanat camiasında olumsuz tepkilerin toplanmasına sebep olmuştur (Roose, 2022). Çizim konusunda eğitimi ve deneyimi olmayan anonim bir yazarın 2023'te Midjourney ile oluşturduğu çizimlerle "Cyberpunk" isimli bir manga kitabı yarattığı (Vinchon ve ark., 2023), çocuk kitabı yazmak (Popli, 2022) gibi yaratıcı işlerin bir YZ tarafından desteklendiği çeşitli durumlar mevcuttur.

Metinden görüntü üreten modellerin ortaya çıkışı sanat endüstrisi için sansasyonel bir gelişmedir. Özellikle son birkaç yılda görsel üretim yapan YZ uygulamaları dikkat çekici biçimde çoğalmıştır. Görüntüye stil transferi yapan, logo-amblem ve diğer kurumsal kimlik elemanları oluşturan, web sitesi oluşturmakta kullanılan üreteçler görsel tasarımcı ve illüstratörlerle rekabet edecek düzeye yaklaşmıştır. Kimi mesleklere ihtiyaç kalmayacağı, çalışanların işlerine kademeli olarak son verileceği gibi haberler medyada sıkça yer bulmakta, tasarım camiasında konuya ilişkin karşıt görüşler duyulmaktadır. The Guardian gazetesinde konuyla ilgili yayımlanan haberde; Alman gazeteleri Bild ve Die Welt'te gazetecilerin yerini YZ sistemlerinin alabileceğinden, YZ araçlarının bilgi toplama

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Bölümü, gyakar@erbakan.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1272-5012

nın stil taklidine ilişkin görüşleri, algıları ile geliştirdikleri proje ve uygulamaların yanı sıra; sanatçıların makineler tarafından izlenme durumunu nasıl ele aldıkları incelenmiştir. Konunun teknik ve hukuki boyutları kadar önemli olan bu husus; insan-makine ayrımından ziyade özgün üretimin niteliği, rıza, etik ilkeler ve haksız rekabet gibi kavramlar üzerinde düşünmeyi gerektirmektedir. İnsan görüşünün tanıdığı ancak bilgisayar görüşünün tanımadığı alan kavramının, insan yaratıcılığı ve makine yaratıcılığı alanında daha fazla tartışılması mümkündür (Park, 2023). Basım teknolojisindeki gelişmelere rağmen, -para gibi- özgürce basılamayan ya da filmler, kitaplar, çizgi romanlar gibi yayınlama hakları olmaksızın çoğaltılamayan şeyler olmasının nedeni; teknolojideki sınırlamalar değil, etik ve normatif kurallardır. Teknolojinin, sanatı tekele indirgemek ve az sayıda özel kuruluş tarafından yönetilen bir pazara doğru gidişi hızlandırmak yerine sanatçıların paylaşım ve gelişimine destek olması beklenmektedir. Eserin, üretken YZya istem giren kullanıcının değil; stili oluşturan sanatçının olarak kabul edilmesini sağlamak için atılacak adımlar önemlidir. Bunun için istemlerde herhangi bir sanatçının isminin belirtilmesini imkânsız hale getirmek, sorunu büyük ölçüde azaltacaktır. Ya da çalışmada bahsedildiği şekliyle filigran benzeri işaretlemeler ile çalışmaların kodlanması ve bu kodlamanın yasal olarak kabul edilmesi çözüm olabilecektir. Görsel düzenlemelerde bugünkü haliyle YZ kullanmak etik açıdan ihlallere çok açıktır ve kitlesel intihalin bir parçasıdır. İlerleyen çalışmalarda şirketlere karşı açılan davalar ile yeni mevzuatların incelenmesi yoluyla YZ teknolojisinde gelecek adımları görebilmek mümkündür.

KAYNAKLAR

- Arte es Ética. (2023). Un manifiesto para comprender y regular la I.A. generativa. (21 Haziran 2024 tarihinde <https://arteesetica.org> adresinden ulaşılmıştır).
- Back, S. S. & Hun, K. Y. (2018). Nonfacial Portrait. (16 Haziran 2024 tarihinde https://sbkyh.com/works/nonfacial_portrait/ adresinden ulaşılmıştır).
- Belsky, S. & Rao, D. (2024). Updating Adobe's Terms of Use. (11 Haziran 2024 tarihinde <https://blog.adobe.com/en/publish/2024/06/10/updates-adobes-terms-of-use> adresinden ulaşılmıştır).
- Bridy, A. (2016). "The Evolution of Authorship: Work Made by Code", *Columbia Journal of Law & ARTS*, No 39, p.395-401.
- CAA. (t.y.). Advocacy. (12 Haziran 2024 tarihinde <https://www.conceptartassociation.com/advocacy> adresinden ulaşılmıştır).
- Cara. (2023). (10 Haziran 2024 tarihinde <https://cara.app/faq>. Adresinden ulaşılmıştır).
- Cherepanova, V., Goldblum, M., Foley, H., et al. (2021). LowKey: Leveraging Adversarial Attacks to Protect Social Media Users from Facial Recognition. *International Conference on Learning Representations (ICLR 2021)*, May 04 2021, Vienna, Austria.

- Coyle, M. (2024). Getty Images vs. Stability AI: The High Court Showdown over AI and Copyright Infringement. (12 Haziran 2024 tarihinde <https://lawdit.co.uk/readingroom/getty-images-stability-ai-high-court-case> adresinden ulaşılmıştır).
- David, E. (2023). Getty lawsuit against Stability AI to go to trial in the UK. (17 Haziran 2024 tarihinde <https://www.theverge.com/2023/12/4/23988403/getty-lawsuit-stability-ai-copyright-infringement> adresinden ulaşılmıştır).
- Deltorn, J. M. & Macrez, F. (2018). Authorship in the Age of Machine Learning and Artificial Intelligence, *Center for International Intellectual Property Studies Research Paper*, No 10, p.1- 24. EGAI. (2023). A proposal to regulate AI in EU: Our Manifesto for AI companies regulation in Europe. (13 Haziran 2024 tarihinde <https://www.egair.eu/> adresinden ulaşılmıştır).
- European Parliament News. (2024). Artificial Intelligence Act: MEPs adopt landmark law. (10 Haziran 2024 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20240308IPR19015/artificial-intelligence-act-meps-adopt-landmark-law> adresinden ulaşılmıştır).
- EU DSM Digital Single Market. (18 Haziran 2024 tarihinde <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj> adresinden ulaşılmıştır).
- Feng, W., He, J., Zhang, J., et al. (2023). Catch You Everything Everywhere: Guarding Textual Inversion via Concept Watermarking. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2309.05940>
- Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu. (2014). (11 Haziran 2024 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.5846-20141212.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Freedman, R. (2023). Microsoft seeks to reassure Copilot users with genAI copyright legal defense. (12 Haziran 2024 tarihinde <https://www.legaldive.com/news/microsoft-copilot-user-copyright-legal-indemnification-ip-law/693163/> adresinden ulaşılmıştır).
- Gandikota, R., Materzynska, J., Kaufman, J. F., et al. (2023) Erasing Concepts from Diffusion Models. *Proceedings of the 2023 IEEE International Conference on Computer Vision. ICCV 2023*.
- Gervais, D. J. (2019). The Machine as Author. *Iowa Law Review*, 105, 2053-2106.
- Goodfellow, I. J., Shlens & J., Szegedy, C. (2014). Explaining and harnessing adversarial examples. <https://doi.org/10.48550/arXiv.1412.6572>
- Guadamuz, A. (2024). A scanner darkly: copyright liability and exceptions in artificial intelligence inputs and outputs. *GRUR International*. <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad140>
- Harvey, A. (2015). CV Dazzle. (14 Haziran 2024 tarihinde <https://adam.harvey.studio/cvdazzle> adresinden ulaşılmıştır).
- Heikkilä, M. (2022). Artists can now opt out of the next version of Stable Diffusion. (17 Haziran 2024 tarihinde <https://www.technologyreview.com/2022/12/16/1065247/artists-can-now-opt-out-of-the-next-version-of-stable-diffusion/> adresinden ulaşılmıştır).
- Heikkila, M. (2023). We need to bring consent to AI. MIT Technology Review. (12 Haziran 2024 tarihinde <https://www.technologyreview.com/2023/05/02/1072556/we-need-to-bring-consent-to-ai/> adresinden ulaşılmıştır).
- HSK. İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi. (13 Nisan 2024 tarihinde <https://www.hsk.gov.tr/Ek-lentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
- Jiang, H., Brown, L., Cheng, J., et al. (2023). AI Art and its Impact on Artists. *AIES '23*, August 08–10, 2023, Montréal, QC, Canada. <https://doi.org/10.1145/3600211.3604681>
- Laird, J. (2023). New anti-AI tool 'poisons' generative models to protect artwork from unauthorized robo-Rembrandts. (5 Haziran 2024 tarihinde <https://www.pcgamer.com/new-anti-ai-tool-poisons-generative-models-to-protect-artwork-from-unauthorized-robo-rembrandts/> adresinden ulaşılmıştır).
- Le, T. V., Phung, H., Nguyen, T. H., et al. (2023). Anti-DreamBooth: Protecting users from personalized text-to-image synthesis. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2303.15433>
- Leffer, L. (2024). Artists Are Slipping Anti-AI 'Poison' into Their Art. Here's How It Works. (5 Haziran 2024 tarihinde <https://www.scientificamerican.com/article/art-anti-ai-poison-heres->

- how-it-works/ adresinden ulaşılmıştır).
- Luo, G., Huang, J., Zhang, M., et al. (2023). Steal My Artworks for Fine-tuning? A Watermarking Framework for Detecting Art Theft Mimicry in Text-to-Image Models. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.13619>
- McCormack, J., Gambardella, C. C., Rajcic, N., et al. (2023). Is Writing Prompts Really Making Art? <https://doi.org/10.48550/arXiv.2301.13049>.
- Mearian, L. (2023). 'Data poisoning' anti-AI theft tools emerge - but are they ethical? (7 Haziran 2024 tarihinde <https://www.computerworld.com/article/1638694/data-poisoning-anti-ai-theft-tools-emerge-but-are-they-ethical.html> adresinden ulaşılmıştır).
- Niemann, C. (2023). (5 Mayıs 2024 tarihinde <https://x.com/abstractsunday/status/1798361022962823446> adresinden ulaşılmıştır).
- Park, Y. S. (2023) Creative and Critical Entanglements With AI in Art Education. *Studies in Art Education*, 64:4, 406-425, DOI: 10.1080/00393541.2023.2255084
- Philippot D. (2023). AI called to replace journalists at the German group Springer. Le Figaro. (2 Haziran 2024 tarihinde <https://www.lefigaro.fr/medias/l-ia-appellee-a-replacer-des-journalistes-chez-le-groupe-allemand-springer-20230302> adresinden ulaşılmıştır).
- Popli, N. (2022). He made a children's book using AI. Artists are not happy. Time. (17 Nisan 2024 tarihinde <https://time.com/6240569/ai-childrens-book-alice-and-sparkle-artists-unhappy/> adresinden ulaşılmıştır).
- Reese, B. (2020). Yapay Zekâ Çağı Dördüncü Çağ: Akıllı Robotlar, Bilinçli Bilgisayarlar ve İnsanın Geleceği. (Çev. Mihriban Doğan). İstanbul: Say Yayınları.
- Rose, J. (2022). Inside Midjourney, The Generative Art AI That Rivals DALL-E. (12 Mayıs 2024 tarihinde <https://www.vice.com/en/article/wxn5wn/inside-midjourney-the-generative-art-ai-that-rivals-dall-e> adresinden ulaşılmıştır).
- Roose, K. (2022). An AI-Generated Picture Won an Art Prize. Artists Aren't Happy. (5 Haziran 2024 tarihinde <https://www.nytimes.com/2022/09/02/technology/ai-artificial-intelligence-artists.html> adresinden ulaşılmıştır).
- Salman, H., Khaddaj, A., Leclerc, G., et al. (2023). Raising the Cost of Malicious AI-Powered Image Editing. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.06588>
- Samuelson, P. (2013). The Quest for a Sound Conception of Copyright's Derivative Work Right. *Georgetown Law Journal* 101 (6). 1505-1564.
- Sanative. (2023). Building tools to help people thrive in a world blended with AI. (9 Haziran 2024 tarihinde <https://sanative.ai/> adresinden ulaşılmıştır).
- Saveri, J. & Butterrick, M. (2024). Image Generator Litigation. (20 Haziran 2024 tarihinde <https://imagegeneratorlitigation.com/#> adresinden ulaşılmıştır).
- Shan, S., Wenger, E., Zhang, J., et al. (2020). Fawkes: Protecting Privacy against Unauthorized Deep Learning Models. *Proceedings of USENIX Security Symposium*, August 12-14, 2020.
- Shan, S., Cryan, J., Wenger, E., et al. (2023). Glaze: Protecting Artists from Style Mimicry by Text-to-Image Models. *32nd USENIX Security Symposium*, 9-11 August, 2023, Anaheim, CA, USA
- Shan, S., Ding, W., Passananti, J., et al. (2024). Nightshade: Prompt-Specific Poisoning Attacks on Text-to-Image Generative Models. *2024 IEEE Symposium on Security and Privacy*.
- Shan, S. & Zhao, B. (2024). What Is Nightshade? Why Does It Work, and Limitations. <https://nightshade.cs.uchicago.edu/whatis.html> adresinden ulaşılmıştır).
- Sonnet, S. (2023). Nightshade: A defensive tool for artists against AI Art Generators. (15 Haziran 2024 tarihinde <https://amt-lab.org/reviews/2023/11/nightshade-a-defensive-tool-for-artists-against-ai-art-generators> adresinden ulaşılmıştır).
- Vincent, J. (2023). Getty Images is suing the creators of AI art tool Stable Diffusion for scraping its content. (23 Mayıs 2024 tarihinde <https://www.theverge.com/2023/1/17/23558516/>

- ai-art-copyright-stable-diffusion-getty-images-lawsuit adresinden ulaşılmıştır).
- Vinchon, F., Lubart, T., Bartolotta, S., et al. (2023). Artificial Intelligence & Creativity: A Manifesto for Collaboration. *The Journal of Creative Behavior*, 57 (4), 472–484. DOI: 10.1002/jocb.597
- Vyas, N., Kakade, S. & Barak, B. (2023). On Provable Copyright Protection for Generative Models <https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.10870>
- Yerushalmy, J. (2023). German publisher Axel Springer says journalists could be replaced by AI. (14 Haziran 2024 tarihinde <https://www.theguardian.com/technology/2023/mar/01/german-publisher-axel-springer-says-journalists-could-be-replaced-by-ai> adresinden ulaşılmıştır).
- Zhai, S., Wang, W., Li, J., et al. (2024). Discovering Universal Semantic Triggers for Text-to-Image Synthesis. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2402.07562>
- Zhang, E., Wang, K., Xu, X., et al. (2023). Forget-Me-Not: Learning to Forget in Text-to-Image Diffusion Models. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2303.17591>

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 4

**ANTI-SANATIN DOĞUŞU VE GRAFİK
TAŐARIMA ETKİŐİ**

Dr. Hasan ASAN

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Anti-Sanatın Doğuşu ve Grafik Tasarıma Etkisi

Hasan ASAN¹

GİRİŞ

Sanat, Antik Yunandan filozoflarından başlayarak çağlar boyunca düşünürler, yazarlar ve sanatçılar tarafından tartışılmış, tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışıldığı bilinmektedir. İlk tanımlamalar Antik Yunan filozofları tarafından ortaya atılmış ve sanatı “mimesis” yani gerçeğin yansıyan taklidi olarak nitelendirmişlerdir. “Mimesis’i bir sanat teorisi haline getiren, Xenophon, Platon ve Aristoteles olmuştur.” (Tunalı, 1983) sonraki çağlarda yaşanan savaşlar, buluşlar, toplumsal dönüşümler sonucu meydana gelen yeni kültürel bakış açıları, sanata yansımaları kaçınılmaz olmuştur. Rönesans, Barok, Romantizm, Realizm, Empresyonizm, Ekspresyonizm, Fovizm, Dadaizm, Bauhaus, De Stilij ve daha onlarcası bunun en büyük kanıtları olarak, sanatta yeni teknik ve estetik yaklaşımlar ortaya koymuşlardır. Bütün bu sanat akımları ortaya koydukları yeni yaklaşımlarla bir bağlamda eski anlayışın bir reddi değil midir? Örneğin Rönesans’ta “Cinquecento, artık doğanın taklit edilmesine sanatsal başarının zirvesi olarak bakmıyor, “buluş”u sanatın başlıca hedefi görüyordu. Artık “diligenza e facia delle cose pulite,” yani eserin özenli bir biçimde ortaya konmasına harcanan gayret ve emeğe saygı gösterilmiyordu; yani takdir ölçüsü “il furore dell’arte,” yani sanatsal coşkuydu” (Kris & Kurz, 2013:55) ifadeleriyle sanatçının hayal gücü ve bakış açısı ana eksenine konulmaktadır. “Dürer sanatsal etkinliği “tıpkı tanrı gibi yaratmak” “olarak nitelemişti. (Kris & Kurz, 2013: 57). Dadaizm’e gelinceye kadar geçmişin sanatını reddetme ve inkarcılık edepi, derinden ve sessizce yapılmakta iken Dadaizm, sanata dair bütün eylemlerini ve düşüncelerini bağıra çağıra, kıra döke, geçmişin olgularını ret ile her şeyi ters yüz ederek sanat ortamına haykırmıştır. Dada manifestosu geçmişin sanat estetiğine karşı bir “sanatsızlık” başkaldırısıdır.

Dadanın “kral çıplak” olgusu sanatta artık hiçbir şeyin eskisi gibi betimlenemeyeceğini gibi gerçeklerle yüzleşmenin de başlangıcıdır. Bu sıra dışı yaklaşımın

¹ Dr., Grafik Tasarımı, hasan.asan@gmail.com ,ORCID iD: 0009-0004-3021-5851

- » Dada ve Anti-Sanat sanat dallarını teknik ve anlatım açısından özgür kılmıştır.

Anti-Sanat hareketinin, sanat ve tasarıma dair yaklaşımları temelden değiştirerek, günümüzde dahi etkisini sürdüren radikal ve ilham verici bir miras bırakmıştır. Bu bağlamda, sanatsal ifade biçimlerini genişletmiş ve sanatçıların sınırlarını zorlayarak yeni ifade yolları keşfetmelerine olanak tanımıştır.

KAYNAKLAR

- Anti-Art, Anti-Design.* (2015, 4 1). ozanvetasarimkulturu.blogspot.com: <https://ozanvetasarimkulturu.blogspot.com/2015/04/anti-art-bircok-elestirmen-anti-art.html> adresinden alındı
- Asan, H., & Asan, T. (2022). Çevresel Grafik Ve (Environmental Graphic Design) Yaratıcı Estetik Çözümler. *İstanbul Topkapı Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım Ve Mimarlık Fakültesi "Mekon" Bir İletişim Aracı Olarak Mekan* (s. 29-46). İstanbul: İstanbul Topkapı Üniversitesi.
- Dadanın 100. Yılı / Kurt Schwitters: Merz Dada.* (2016, 9 16). <https://www.e-skop.com>: <https://www.e-skop.com/skopbulten/dadanin-100-yili-kurt-schwitters-merz-dada/3073> adresinden alındı
- Dickie, G. (1975). What Is Anti-Art? *Wiley on behalf of The American Society for Aesthetics*, 419-421.
- Kandinsky, W. (2010). *Sanatta Ruhsallık Üzerine*. İstanbul: ALTIKIRKBEŞ YAYIN.
- Kris, E., & Kurz, O. (2013). *Sanatçı İngesinin Oluşumu: Efsane, Mit ve Büyü*. İstanbul: İthaki.
- Richter, H. (1965). *Dada art and anti-art*. (D. Britt, Çev.) New York: Thames&Hudson Inc.
- Tunali, İ. (1983). *Greks Estetik*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Tzara, T. (2018). *Dada Manifestoları & Diğer Metinler*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Görsel Kaynakçası**
- Görsel 1.** Kaynak:<https://www.tate.org.uk/art/art-terms/d/dada>
- Görsel 2.** <https://emptyeasel.com/2007/10/04/the-dada-art-movement-or-anti-art-movement-if-you-prefer/>
- Görsel 3.** <https://www.tate.org.uk/research/tate-papers/14/merzzeichnung-typology-and-typography>
- Görsel 4.** <https://www.artnews.com/gallery/art-in-america/aia-photos/new-york-dada-images-1202673319/>
- Görsel 5.** <https://www.e-skop.com/skopbulten/dadanin-100-yili-kurt-schwitters-merz-dada/3073>
- Görsel 6.** <https://www.e-skop.com/skopbulten/dadanin-100-yili-kurt-schwitters-merz-dada/3073>
- Görsel 7.** <https://artincontext.org/dadaism/>
- Görsel 8.** <https://www.tate.org.uk/art/artworks/man-ray-cadeau-t07883>
- Görsel 9.** <https://www.tate.org.uk/art/artists/marcel-duchamp-1036>
- Görsel 10.** <https://emptyeasel.com/2007/10/04/the-dada-art-movement-or-anti-art-movement-if-you-prefer/>
- Görsel 11.** [https://monoskop.org/Dada_\(journal\)#/media/File:Dada_7_Mar_1920.jpg](https://monoskop.org/Dada_(journal)#/media/File:Dada_7_Mar_1920.jpg)
- Görsel 12.** https://www.theartstory.org/artist/tzara-tristan/#pnt_2
- Görsel 13.** ("Typo Reklame" sayısı) – 1924; Kurt Schwitters – Adam Soll Nicht Asen Mit Phrasen – 1930
- Görsel 14.** https://en.wikipedia.org/wiki/Tristan_Tzara#/media/File:Theo_van_Doesburg_kleine_Dada_soire_C3%A9e.jpg
- Görsel 15.** <https://tr.pinterest.com/pin/843721311426693766/>

- Görsel 16. https://www.getty.edu/art/exhibitions/tumultuous/marinetti_tumultuous.html
Görsel 17. https://www.getty.edu/research/exhibitions_events/exhibitions/ww1/index.html
Görsel 18. [//beautyovertime.blogspot.com/2011/05/abcd-by-raoul-hausmann.html](http://beautyovertime.blogspot.com/2011/05/abcd-by-raoul-hausmann.html)
Görsel 19. [/www.tate.org.uk/research/tate-papers/14/merzeichnung-typology-and-typography](http://www.tate.org.uk/research/tate-papers/14/merzeichnung-typology-and-typography)
Görsel 20. <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/265644>
Görsel 21. <https://spartacus-educational.com/spartacus-blogURL66.htm>
Görsel 22. <https://lareclame.fr/57061+keloptic>
Görsel 23. <https://tr.pinterest.com/pin/337418197066315406/>
Görsel 24. <https://tr.pinterest.com/pin/351843789631051744/>
Görsel 25. <https://tr.pinterest.com/pin/148407750212088391/>

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 5

**SOSYAL AFİŞLERİN GRAFİK TASARIM
AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Kemal KÖKSAL

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Sosyal Afişlerin Grafik Tasarım Açısından İncelenmesi

Kemal KÖKSAL¹

AFİŞ

Fransızca kökenli olan “affiche” kelimesinin dilimizde yer bulmuş hali “afiş” olarak karşımıza çıkmaktadır. En genel tanım ile belli bir ürünü tanıtmak, bir konu hakkında bilgi vermek amacı ile hazırlanan, çeşitli mecralarda gösterime sunulan çalışmalardır.

Afiş ise bir ürün ya da hizmetin tanıtımı için önemli bir grafik tasarım aracıdır. Sosyal, kültürel mesajı çarpıcı bir şekilde vurgulayan afişler, insanları bilgilendirmek için hazırlanmaktadır.

Sosyal Afişler

Afişlerde kendi içerisinde çeşitli türlere ayrılmaktadır. Bu türler arasında yer alan sosyal afişler ise genelde reklam afişlerinden ayrılarak karşımıza çıkmaktadır. Becer' e göre, ulaşım, çevre gibi konularda uyarıcı, eğitici ve yönlendirici bazen de farkındalık haricinde belli siyasi kampanyaların devamı içinde bu afiş türü tercih edilmektedir. (Becer, 2002:202).

Sosyal afişler, genel manada kurumların tercih ettiği afiş türüdür de denilebilir. Sosyal afişler reklam yapmadan çok farkındalık oluşturmaya çalışılmaktadır. Ulaşım, sivil savunma, sağlık, trafik, çevre, sosyal problemler için hazırlanan afiş çalışmaları sosyal afiş kategorisinde değerlendirilmektedir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Görsel İletişim Tasarım Bölümü, kemall.koksal86@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-1883-4674

SONUÇ

Afiş tasarım ürünler arasında oldukça çabuk tüketilen bir üründür. Genellikle bir kampanyanın destekleyici grafik ürünü olarak kullanılan afişler her gün cadde ve sokaklarda, duvar ya da ilan panolarına asılan çok sayıda afişler karşımıza çıkmaktadır.

Afişler hazırlanırken dikkat çekici olmalıdır. Amacı görseller üzerinden etkili bir iletişim sağlamak olan afişler, konusuna göre kullanılan renkler, yazı şekilleri ve çeşitli boyutları ile günlük hayatımızda sokakta sosyal medya da karşımıza çıkmaktadır. Bu afişlerin yanından hızlıca geçmek yerine o afişlere bakması için afiş tasarlamanın da büyük bir çaba göstermesi gerekmektedir. Tek düzeliğe kurtulan afişlerin bir adım öne geçeceği unutulmamalıdır.

KAYNAKLAR

- Altıntuğlu, H. (2022). Video Oyunlarındaki Arayüz Tasarımının Oyun Afişi Üzerindeki Yansımaları. *Medya ve Kültür*, 2(2), 208-237.
- Becer, E. (2013). *İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: Dost Kitabevi.
- Berger, J. (2004). *Görme Biçimleri*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Erden, N.K, Köksal K (2021). Sanat ve İletişim Örnekleme: Pandemi Sürecinde Sağlık Bakanlığı Tarafından Yapılan Afişlerin Oluşturulma Biçimlerinin İletişimsel Sürece Etkileri Özel Konular İle A'dan Z'ye Sanat, Ahmet AYTAÇ, Fahrettin GEÇEN, Gece Kitaplığı, Ankara, ss.205-2020, 202.
- Haşiloğlu, M. F. (2022). Postmodern sanatta afiş tasarımı ve asimetri. *Kesit Akademi Dergisi*, 8 (30), 355-369.
- Karakaya, B., & Canbolat, A. (2021). Temel Sanat/Tasarım Öğelerinin Seramik Sanatına Yansıması. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1), 101-116. <https://doi.org/10.22252/ijca.887844>
- Keleşoğlu, B. (2008) *Grafik tasarımda tipografinin sesi, sesin tipografisi*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kum, Ö. (2022). 2020-2021 Yılları Arası Bülent Erkmn Afiş Tasarımlarının Erwin Ponofsky'nin İkonografik ve İkonolojik Eleştiri Yöntemi ile Çözümlemesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 8(2), 344-374. DOI: 10.47615/issej.1122922
- Küçük, B. (2015). Görsel iletişim tasarımı açısından sanatsal ve kültürel afişlerin çözümlenmesi: Uluslararası İstanbul Caz Festivali afişleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir
- Yavuz, T. (2022). Bir Reklam Afiş Ögesi Olarak Etkin Negatif Alan Tasarımı. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü. Eskişehir

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 6

**KALİGRAFINİN AMBALAJ
TASARIMLARINDA KULLANIMI:
ŞARAP ŞİŞE AMBALAJLARI**

Öğr. Gör. Maşallah SİNCAR

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Kaligrafinin Ambalaj Tasarımlarında Kullanımı: Şarap Şişe Ambalajları

Maşallah SİNCAR ¹

GİRİŞ

Önemli bir görsel iletişim araçlarından biri olan yazı, geçmişten günümüze kadar varlık ve gelişimini sürdürmeye devam etmiştir. Kaligrafinin gelişimi ise yazının evrimsel süreci ile doğrudan ilişkilidir. Thomson (2002)'a göre; “Yazı sanatlarının diğer tüm alanlarıyla örtüşür, bütün kaligrafiler yazıdır ancak tüm yazılar kaligrafi değildir.”

En temel tanımıyla güzel yazı anlamına gelen kaligrafi, çeşitli fırça ve kalemler kullanılarak mürekkeple yazılan bir yazı sanatıdır. Kaligrafinin uygulama olarak eski dönemlerden beri kullanılması ve geleneksel malzemelerle olan sürecinin yoğun olması, onu tipografiden ayırmaktadır. Tipografi ise yazıdan gelişmiştir ve daha çok bilgisayar teknolojisi ve dijital ortamlarla yakından ilişkilidir. Tipografi; dilin, insanlığın, form ve biçimlere yansımış varlık yansımasıdır. Kaligrafi denince bu sanatın el ile el yazısı ile yapılmış şekli akla gelir. (Jean, 2001). Grafik tasarım tarihinde kaligrafi, matbaanın bulunuşundan önceki dönemle ilişkilendirilirken, tipografi ise, Gutenberg'in icat ettiği hareketli hurufat tekniği ve artan çoğaltım teknikleri ile ilişkilendirilmektedir.

Matbaanın keşfinden önce daha çok kitaplarda ve el yazmalarında kullanılan kaligrafi, günümüzde tasarımlarda farklı ve özgün bir dil yaratmanın ana yollarından biri haline gelmiştir. O yıllarda bir zanaat olarak görülen kaligrafi, şimdilerde bir sanat olarak varlığını sürdürmektedir. Öte yandan teknolojinin hızlı gelişimi ile kaligrafi de kullanım alanlarını genişletmiş ve çok daha özel alanlarda kullanılabilir hale gelmiştir. Geleneksel malzemelerin çeşitlenmesi ve dijital olanakların da artması sayesinde kaligrafi, sahip olduğu özgün dilini genişleterek farklı alanlarda ve ortamlarda da kendini var etmeye başlamıştır.

¹ Öğr. Gör., Bandırma Onyedü Eylül Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, msincar@bandirma.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4055-6217

Araştırma neticesinde varılan sonuçlar şu şekildedir:

- » Tasarımı yapılan şarap şişe ambalajları, üretici bölgeye özgü bir dizi özellik taşımaktadır. Buna göre, şarabın üretildiği bölgenin kültürel özellikleri ve şarabın geç veya erken hasat gibi üretim biçimine ilişkin özellikleri, kullanılan şişelerin ambalaj tasarımına ve etiket tasarımına yansıtılmaktadır.
- » Şarap sektörü, hedef kitlesi için özel tasarım ve baskı tercihlerinin yapıldığı alanlardan biridir. Bu nedenle şarap şişe ambalajlarında kaligrafi kullanımına, diğer içecek ambalajlarına oranla daha sık rastlanmaktadır. Diğer yandan hedef kitlenin ekonomik olarak daha yüksek gelirli olmasından kaynaklı olarak, şarap şişe ambalaj tasarımlarında özel tasarım ve baskı teknikleri tercih edilmektedir. Tasarım ve baskı tercihlerinde özgün bir dil oluşturma arayışı neticesinde gerek tasarımcılar gerekse ajans çalışanları tasarımlarında genellikle kaligrafi kullanmaktadırlar.
- » Kaligrafinin çeşitli kalemler ve fırçalar ile mürekkep ve özel dokulu kâğıtların kullanılmasından dolayı ortaya çıkardığı sanatsal etki, şarap şişe ambalajlarının ürün kimliği ve hedef kitlesi için oldukça uyumlu bir dil yakaladığı gözlenmektedir. Bu nedenle günümüzde ambalaj tasarımlarında kaligrafi kullanımının giderek artmaktadır.

KAYNAKLAR

- Ambrose, G, Harris, P. (2010). Görsel Grafik Tasarım Sözlüğü. Çeviren: İstanbul: Literatür Yayınları.
- Becer, E. (2014) Ambalaj Tasarımı. Ankara: Dost
- Jean, G. (2004). Yazı insanlığın belleği. Ankara: Yapı Kredi Yayınları
- Sarıkavak, N. K. (2014). Kaligrafik ve Tipografik Deneysel Tasarımlar. İstanbul: Grafik Tasarım Yayıncılık.
- Uçar, T. (1993) Ambalaj Tasarımının Grafik Tasarım İçindeki Yeri ve Tasarım Evrelerinin İncelenmesi. Sanatta yeterlik tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.
- Thomson, G. (2003). The Calligraphy Kit. San Fransisco: Chronicle Books
- Görsel Kaynakça**
- Görsel 1. URL-1:** <https://l24.im/5EUael> (Erişim Tarihi: 16.04.2022)
- Görsel 2-3.** <https://43oz.com/en/portfolio/wine/collaboration-wine-label-design-manifest/> (Erişim Tarihi: 16.04.2022)
- Görsel 4-5.** <https://43oz.com/en/portfolio/wine/wine-label-design-luca-late-harvest/#&gid=nul1&pid=3> (Erişim Tarihi: 16.04.2022)
- Görsel 6-7.** <http://www.winesofa.eu/articles/naughty-boys> (Erişim Tarihi: 05.05.2022)
- Görsel 8-9.** https://www.behance.net/gallery/59581379/Rice-Wine_LeeSibDo-of-KSD-Brewery-Chung-Ju- (Erişim Tarihi: 05.05.2022)
- Görsel 10-11.** <https://worldbranddesign.com/calligraphy-wine-label-great-wine/> (Erişim Tarihi: 05.05.2022)
- Görsel 12-13.** <https://43oz.com/en/portfolio/wine/spanish-wine-label-design-vizconde-de-begijar/> (Erişim Tarihi: 08.05.2022)
- Görsel 14-15-16.** <https://www.behance.net/gallery/57446169/Wine-Bottle-Calligraphy> (Erişim Tarihi: 11.05.2022)

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 7

ERİŞİLEBİLİR GRAFİK TASARIM

Öğr. Gör. Dr. Mustafa Can KIZGINDEMİR

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Erişilebilir Grafik Tasarım ¹

Mustafa Can KIZGINDEMİR ²

GİRİŞ

İhtiyaçları ve kabiliyetleri bakımından toplumun genelinden ayrışan özel kit-
lelerin günlük yaşamın her alanına katılımını sağlamak erişilebilirlik ilkesinin
temel prensibidir. Erişilebilirlik kavramına gündelik hayatta genellikle engelli
rampaları, film ve televizyon yayınlarında sesli betimleme ve işaret dili desteği,
Braille alfabesi ile yazılmış asansör butonları, görme engelli yolları gibi örnekler
ile rastlayabilmektedir.

Hayatın her alanında olduğu gibi engelli bireyler için görsel iletişimi de en-
gelsiz ve erişilebilir hale getirebilmek, kitle iletişiminin sürdürülebilirliği adına
önemlidir. Bu bağlamda grafik tasarımı, özel gereksinimleri olan kitlelere erişile-
bilir hale getirebilmek için tasarım sürecinde dikkat edilmesi gereken bazı husus-
lar vardır. Araştırma grafik tasarımının iki önemli yapı taşı olan renk ve tipografi
dahilinde grafik tasarımda erişilebilirlik yaklaşımlarını açıklamaktadır.

KAPSAM

Erişilebilirlik farklı alanlarda farklı uygulama örnekleriyle karşımıza çıkan geniş
bir çatı kavramdır. Erişilebilir grafik tasarım, grafik tasarımın basılı, dijital ve çev-
resel uygulama alanlarında farklı uygulamalar ile de karşımıza çıkabilir. Örne-
lemek gerekirse çevresel grafik tasarımda tekerlekli sandalye kullanan bireyler
için gerçekleştirilen konumlandırma özellikleri, hareketli grafik tasarımda ışığa
duyarlı epilepsi (fotosensitif epilepsi) engelini sahip bireylerin hastalığını tetik-
lemeyecek uygulamalar, web sayfalarında öğrenme güçlüğü yaşayan bireyler için

¹ Bu çalışma Öğr. Gör. Dr. Mustafa Can Kızındemir tarafından Dr. Öğr. Üyesi Oya Türe Aygün danışmanlığında yazılan “Kullanıcı ve deneyim odaklı bir tasarlama yaklaşımı olarak deneyimsel grafik tasarım” adlı sanatta yeterlik tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü,
cankizgindemir@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-8200-4379

KAYNAKLAR

- Compliant (2024). Accessible Graphic Design: 5 Things You Should Know (09.02.2024 tarihinde <https://www.compliant.io/blog/accessible-graphic-design-5-things-you-should-know-compliant> adresinden ulaşılmıştır.)
- Enchroma. (2013) 25 Facts About Color Blindness (10.02.2024 tarihinde <https://enchroma.com/blogs/beyond-color/interesting-facts-about-color-blindness> adresinden ulaşılmıştır.)
- GSA, Technology Transformation Services, (2018) *Can you easily read and comprehend textual information on the page?* (10.02.2024 tarihinde <https://accessibility.digital.gov/visual-design/typography/> adresinden ulaşılmıştır.)
- Interaction Design Foundation (2019) Kullanıcı Deneyimi Tasarımının Temelleri | Interaction Design Foundation & SHERPA Blog.
- Kollin, Z. ve Gócza Z. (2015). UX Efsaneleri: Kullanıcı deneyiminin doğru bilinen yanlışların dair bir e-kitap, SHERPA
- Lambert S., (2018) *Designing For Accessibility And Inclusion*, (09.02.2024 tarihinde <https://www.smashingmagazine.com/2018/04/designing-accessibility-inclusion/> adresinden ulaşılmıştır.)
- Matthew Carter, Massimo Vignelli, (2007), "Helvetica". Amerika Birleşik Devletleri Officer, A., & Posarac, A. (2011). *World report on disability*. World Health Organ: Geneva, Switzerland.
- T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2023) *Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni Kısmı 2023* Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni, Engelli ve Yaşlı Hizmetleri genel Müdürlüğü, Ankara.
- The Association of Registered Graphic Designers (RGD) (2010) *Access Ability A Practical Handbook on Accessible Graphic Design*, Ontario
- The Association of Registered Graphic Designers (RGD) (2019) *Access Ability 2 A Practical Handbook on Accessible Graphic Design. Revised + Supersized Second Edition*, Ontario.
- United Nations (2013) *Accessibility and Development Mainstreaming disability in the post-2015 development agenda*. Department Of Economic And Social Affairs Division For Social Policy And Development.
- Williams G.F. (2020) *A Guide to Understanding What Makes a Typeface Accessible* (12.02.2024 tarihinde <https://medium.com/the-readability-group/a-guide-to-understanding-what-makes-a-typeface-accessible-and-how-to-make-informed-decisions-9e5c0b9040a0> adresinden ulaşılmıştır.)
- World Health Organisation, (2023). *Disability* (18.02.2024 tarihinde <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health#:~:text=Key%20facts,earlier%20than%20those%20without%20disabilities> adresinden ulaşılmıştır)

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 8

**GRAFİK TASARIMDA FİKİR VE
ANALİZ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Doç. Dr. Nihat DURSUN

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

Grafik Tasarımda Fikir ve Analiz Üzerine Bir İnceleme

Nihat DURSUN1

GİRİŞ

Grafik tasarım, görsel unsurlar aracılığıyla bilgi iletme sürecini inceleyen bir disiplindir. Tipografi, İllüstrasyon ve Fotoğraf bu temel anlatım unsurlarını ifade etmektedir. Grafik tasarım, görsel iletişim anlamında, sanatsal ve bilimsel disiplinlerin kesişiminde yer alan bilgi iletme sürecini inceleyen bir alan olarak bilinmektedir (Zeng, Xiao, Chen, & Wang, 2018). Mesajın iletilmesi, sözü edilen temel anlatım unsurlarının birer medya aygıtı gibi davranması ile gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle imgenin oluşması mesajın nasıl kodlandığının bir sonucu olarak anlaşılmalıdır. Bu yönüyle bakıldığında, Grafik imge kodlanan mesajın taşınması görevini üstlenmektedir (Bakar, F., M.,2021). Mesajın ilgili hedefe ulaşması için geçen uygulama süreçlerinin tamamı görsel iletişimin stratejik başarısı içindir.

İnsanın topluluk halinde yaşaması, iletişim becerilerinin gelişmesine ihtiyaç duymaktadır. Maliyetsiz olarak nitelenen *konusma* ile menzili sınırlı olan iletişim, stratejik hamlelerle geniş alana yayılabilmektedir (T.Poe, 2014). Görsel iletişim teknik olanakların devinimi ile mesajın iletiminde güçlü alanlara etki edebilmektedir. Grafik Tasarımın insanlarla iletişim kurmaktan kaynaklanan bu etkisi, topluma karşı sorumluluğunun da olduğunu göstermektedir (Berry, 2016).

Grafik Tasarım ürünü ne olursa olsun, doğrudan insanla ilgili bir iletişim becerisine sahiptir. Ambalaj Tasarımı ile doğrudan çevre sorunlarına (Delaney, Liu, Zhu, Xu, & Dai, 2022), afiş tasarımları ile toplumsal süreçlere, yönlendirme grafikleri ile yaşamın gündelik akışına, kullanıcı arayüzleri ile dijital mobil yaşam alanlarından Metaverse yaşam alanlarına kadar etkileme, yönlendirme, karar

¹ Doç. Dr., İstanbul Beykent Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Tasarımı Bölümü, nihatdursun@beykent.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-1155-2949

bir tasarım yaklaşımını benimsemenin önemi ifade edilmektedir. Grafik tasarım eğitimi ve sektör yaklaşımlarında, fikir oluşturma ve analiz süreçlerinin önemi anlaşılmaktadır. Grafik tasarımda analiz, grafik tasarım sürecinin vazgeçilmez bir bileşeni olarak görülmektedir.

Fikir ve analiz grafik tasarımın koşullara uygun, başarılı iletişim aygıtı gibi davranmasını sağlarken, fikir doğrultusunda oluşan imge doğru analizle kitlelerle iletişim kurma becerisini kazanmaktadır.

Teknik üretim yöntemleri ve gelişim süreçlerini takip eden inovatif üretim uygulamaları; sektöre hız kazandırırken, analiz eksikliği ile ortaya çıkan fikirlere desteğinin sağlıklı olmayacağı sonucuna varılmaktadır.

KAYNAKLAR

- Al-Fedaghi, S. (2012). A Conceptual Foundation for the Shannon-Weaver Model of Communication. *International Journal of Soft Computing*, 7, 12-19. doi:10.3923/ijscmp.2012.12.19
- Arnheim, R. (2009). *Görsel düşünme*: Metis yayınları.
- Bakar F, M. "Görsel Anlatım Dili Olarak İmge". *idil*, 79 (2021 Mart): s. 449-454. doi: 10.7816/idil-10-79-06
- Berry, N. J. (2016). Anticommercial Purposes: New Methods in Graphic Design and Radical Environmental Change. doi:10.15760/honors.287
- Cakmak, B. (2023). Grafik Tasarım Eğitiminde Renk Bilişi. In (pp. 95-107).
- Delaney, E., Liu, W., Zhu, Z., Xu, Y., & Dai, J. S. (2022). The Investigation of Environmental Sustainability Within Product Design: A Critical Review. *Design Science*, 8. doi:10.1017/dsj.2022.11
- Dursun, N. (2021). Etik Değerler, Normlar Ve Grafik Tasarım Etiği. *Journal Of Academic Social Resources*, 6(28), 1208-1216. https://doi.org/10.31569/Asrjournal.291
- Ebigbagha, S. Z. (2021). Use of Standard/Simplified Graphic Language for Development: A Communication Challenge. *Review of Artistic Education*, 22(1), 224-239. doi:10.2478/rae-2021-0028
- Esquivel, L. (2024). Semiosis of the message in graphic design. In.
- İplikçi, H. G. (2015). [İletişimde temel modeller ve kitle İletişim modelleri]. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 7(2), 15-25.
- Kaski, D. (2002). Revision: Is Visual Perception a Requisite for Visual Imagery? *Perception*, 31(6), 717-731. doi:10.1068/p3360
- Kolosnichenko, M. V., Kolisnyk, O., Gula, Y., Dubrivna, A., & Nikolayeva, T. (2022). Graphic Design as an Indicator of Social Transformations. *Revista De La Universidad Del Zulia*, 13(38), 893-915. doi:10.46925/rdluz.38.47
- McCollam, P. (2014). Redefining Design Ethics. *Design and Culture*, 6(3), 315-325. doi:10.2752/175613114X14105155617384
- Onursoy, S. (2019). Görsel İletişim ve İmge. https://doi.org/10.14527/9786052419601
- Örücü, Y. (2023). Tipografinin Görünümü Ve Neville Brody. *The Journal of Social Sciences*, 62(62), 279-291. doi:10.29228/sobider.66884
- Razzouk, R., & Shute, V. (2012). What Is Design Thinking and Why Is It Important? *Review of Educational Research*, 82, 330-348. doi:10.3102/0034654312457429

- T.Poe, M. (2014). *İletişim Tarihi, konuşmanın evriminden internete medya ve toplum* (U. Y. Kaya). İstanbul: İslık Yayınları.
- Yakin, H. S. M., & Totu, A. (2014). The Semiotic Perspectives of Peirce and Saussure: A Brief Comparative Study. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 155, 4-8. doi:<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.10.247>
- Yılmaz, A., & Kaya, A. (2023). Görsel İletişim Tasarımda Görsel Algı Kuramlarının Değerlendirilmesi. [Evaluation of Visual Perception Theories in Visual Communication Design]. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 3009-3032. doi:10.48146/odusobiad.1214136
- Zeng, X., Xiao, R., Chen, J., & Wang, Y. (2018). Study on Design of Dynamic Information Visualization in the New Media Age. doi:10.26480/icefs.01.2018.37.42

**Grafik
Tasarımda
Akademik
Araştırmalar/1**

Bölüm 9

**İLLÜSTRASYON UYGULAMALARINDA
ENTERNASYONAL DEVİNİM:
FİLİSTİN ÖRNEĞİ**

Doç. Dr. Özlem KUM

Editörler

Doç. Dr. Tarık YAZAR

Doç. Dr. Fahrettin GEÇEN

İllüstrasyon Uygulamalarında Enternasyonal Devrim: Filistin Örneği

Özlem KUM¹

GİRİŞ

İnsanlar arası iletişimi ve etkileşimi sağlayan görsel unsurlar çağlar boyu insanoğlunun duygu, düşünce aktarımında kilit rol oynamıştır. Geçmişte mağara resimleri ile başlayan iletişim süreci günümüzde değişip gelişen teknolojiyle ivme kazanarak farklı sanat dallarında ifade biçimine dönüşmüştür. Bu duygu ve fikir yansımalarının aktarımında yaşanan çağ, kültür, toplumun yapısı gibi yapı taşlarına göre değişimler yaşanmış fakat değişmeyen tek parametre her dönemde estetik algısı olmuştur. Tarihsel olgular, değişen yaşam biçimleri sanatçı veya tasarımcının bakış açısını belirlemiş; sanatın nasıl alımlandığı toplumsal değerlere göre şekillenmiştir. Tarihsel süreçte sanat disiplinleri var olmuş böylece sanatçılar birçok anlatım biçiminden kendini yansıtanı seçerek durum, olgu veya olayları algıladığı biçimde özgün olarak yorumlamıştır. Bu ifade biçimlerinden biri olan illüstrasyon, sosyal olay ve olgulara cevaben günümüz sanatçı/tasarımcıları tarafından etkin şekilde kullanılmaktadır. Güncel konuları görünür hale getiren illüstrasyonlar, sanatçının enternasyonal konuları sorumluluk bilinci ile aktarmasıyla tarihe belge olarak kayıtlanmaktadır. Sanatçılar/tasarımcılar herhangi bir çıkar gözetmeksizin toplum yararını düşünerek ortak bir hedef etrafında toplanıp sorumluluk bilinci ile çalışmalar yapmaktadır. Duyarlılık ve bilinç, yaşanan sorunlara çözüm üretme, tepki gösterme durumlarında somut bir hareket olarak var olmaktadır. Sanatçı ve tasarımcılar da küresel ölçüde yaşanan olumsuz her olaya duyarlı olarak sorumluluk hissi ile tepkisel yaklaşımlarda bulunmaktadır. Yaşanılan olaylara istinaden bilgi birikimlerini illüstrasyonlarına aktararak insanların bilinçlenmesini sağlamaktadırlar.

İLLÜSTRASYON

¹ Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Erbaa Meslek Yüksekokulu, Grafik Tasarım Bölümü, ozlemkum@outlook.de, ORCID iD: 0000-0002-6567-7974

İsrail-Filistin çatışmasını illüstrasyon uygulamalarına enternasyonal olarak nasıl ele aldıkları incelenmiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan illüstrasyon çalışmalarında dikenli tel, dikenli taç, kuş stilizeleri gibi evrensel anlamlara çağrışım yapan görsel öğelere yer verilmiştir. İllüstrasyonlarda Filistin'in anlamsal bütünlüğünü aktarmak için etnik desen ve sembollerin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Metaforik anlamlar, sadeleştirme ve renk kullanımlarındaki biçem illüstrasyonlardaki ortak noktadır. İllüstrasyonlarda çizgi, doku kullanımlarına yer verilmiş ve altı çalışmanın dört adedinde tipografi kullanılmıştır. Renk tercihleri irdelendiğinde genellikle soğuk renkler tercih edilmiş, olumsuz durum ve duygular renk üzerinden izleyiciye aktarılmıştır.

KAYNAKLAR

- Altunok, H. ve Eser, Z. Z. (2023). Kültürel Mazide Kadın Sembolü. *İdarecinin Sesi Dergisi* 212, 70-74.
- Ambrose G. ve Harris P. (2018). *Tipografinin Temelleri*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Ambrose G. ve Harris P. (2020). *Grafik Tasarımda Renk*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Ambrose G. ve Harris P. (2020). *Grafik Tasarımda Tipografi*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Ambrose, G. ve Harris, P. (2010). *Görsel Grafik Tasarım Sözlüğü*. (Çev: B. Barhana). İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Arıkan, A.G. (2009). *İmgeden Baskıya Grafik Tasarım*. İstanbul: Eğitim Akademi Yayınları.
- Atamaz, E. (2023). İllüstrasyonun Mekânın Görsel İletişimine Katkısı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 208-223.
- Becer, E. (2013). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Can, A. ve Taşçı, U. (2016). Teoriler Işığında Toplumsal Olayların Gelişimi ve Yönetimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(1), 151-170.
- Çağla, E. (2023). İllüstrasyon Sanatında MBE Stili. *ART/Icle: Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3(2), 135-147. Doi:10.56590/stdarticle.1325194
- Çakmak, B. (2023). The Cornerstone of Graphic Design: Typography Cognition. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 13(4), 345-354. <https://doi.org/10.26579/jocress.13.4.1>
- Engin, U., & Kısa, M. (2023). Ulusal Gazete İllüstrasyonlarının Görsel İletişim Tasarımı Açısından Analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(136),179-191. Doi:10.29228/ASOS.66514
- Ergüney, M. ve Tepe, N. (2023). Metaverse: Bir Metafor Çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1178-1195. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1278887>
- Ermiş İpek, S. (2023). Sözlü ve Yazılı Dile Eşlik Eden İllüstrasyonun Geleceği ve Yapay Zekâ. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 168-185. Doi:10.29000/rumelide.1317066.
- Lehimler, Z., (2019). Afiş Tasarımında Ön-Arka Plan İlişkisi. *Asos Journal Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(89), 204-218. <https://doi.org/10.16992/ASOS.14819>
- Özgeldi Büyüktopbaş, H. ve Uçar, T. F. (2021). Görsel Okuma ve Tipografik Açılımları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 11(1), 158-175. Doi:10.20488/sanattasarim.971055
- Songür Dağ, E. (2023). Türkiye'de Medikal İllüstrasyon Alanında Yazılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. *Tykhhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(15), 263-277. Doi:10.55004/tykhe.1332065

- Taş, M. R. (2019). Toplumsal Bilincin Kırılğanlığı ve Yakınsayan Distopyalar: Katharine Burdekin'in Swastika Night Adlı Romanının Durkheim'in Kolektif Bilinç Kavramı Üzerinden Değerlendirilmesi. *Edebî Eleştiri Dergisi*, 3(1), 35-56. Doi: 10.31465/eeder.537004
- Taşpunar Küçük, B., Şahin, M. ve Elmas, H. (2022). Reklam Afişlerinde Kültürel Unsurlar. *İdil*, 99, 1583-1596. doi: 10.7816/idil-11-99-05
- Türk Dil Kurumu. (t.y). Sosyal olay. İçinde *Güncel Türkçe sözlük*. Erişim tarihi: Ocak 23, 2024, <https://sozluk.gov.tr/>
- Uçar, H. vr Ürer, H. (Ed.). (2023). *Prof. Dr. Bozkurt Ersoy Armağanı*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları Edebiyat Fakültesi Yayın No: 22.
- Uçar, T. F. (2019). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Yavuz Öden, H. (2020). İllüstrasyon Sanatının Çocuklara Yönelik İç Mekân ve Mobilya Tasarımında Kullanılması: Uygulama Örnek ve Teknikleri. *IDA: International Design and Art Journal*, 2(2), 161-175.

Görsel Kaynakça

- Görsel 1.** İllüstrasyon (2023). Shirien Damra. (13/01/2024 tarihinde <https://www.yasemin.com/yasam/haber/3001192-illustrasyon-sanatcilarindan-filistine-destek-yagdi> adresinden ulaşılmıştır).
- Görsel 2.** İllüstrasyon (2023). Maryam Abu Maash. (12/01/2024 tarihinde <https://www.fikriyat.com/galeri/kultur-sanat/sanatcilarin-cizimleri-ile-filistin/6> adresinden ulaşılmıştır).
- Görsel 3.** İllüstrasyon (2023). Aliaa Aboukaddour. (13/01/2024 tarihinde <https://static.srpcedigital.com/styles/1037xauto/public/2023-11/162897.jpeg> adresinden ulaşılmıştır).
- Görsel 4.** İllüstrasyon (2023). Maya Fidavi. (10/01/2024 tarihinde <https://www.indyturk.com/node/669176/d%C3%BCnya/ara%C3%A7lar-%C3%A7izimleri-gazze-dram%C4%B1n%C4%B1-anlat%C4%B1yorlar> adresinden ulaşılmıştır).
- Görsel 5.** İllüstrasyon (2023). Fatıma Lootah. (12/01/2024 tarihinde <https://www.indyturk.com/node/669176/d%C3%BCnya/ara%C3%A7lar-%C3%A7izimleri-gazze-dram%C4%B1n%C4%B1-anlat%C4%B1yorlar> adresinden ulaşılmıştır).
- Görsel 6.** İllüstrasyon (2023). Hilal Nur Eren. (13/01/2024 tarihinde <https://www.fikriyat.com/galeri/kultur-sanat/sanatcilarin-cizimleri-ile-filistin/3> adresinden ulaşılmıştır).